

ÖRKALEIDOSZKÓP

A Landsat program nehéz helyzetben van, mert a Kongresszus az anyagi alapot készülni megvonni tőle. A NOAA szervezet most a Landsat-4 és -5 műholdat üzemelteti, de mindegyik csak korlátozottan működik. Az EOSAT társaság 38 millió \$/év költséggel dolgozik, de csak 20 millió \$-os bevétele van, így 1990. márciusig működhetne. A Landsat-6 tervezése folyamatban van (lásd. ábra), 1991-ben indulna, egy tökéletesített Thematic Mapper-el a fedélzetén, amelynek felbontása 15 m-es. Ezzel a francia SPOT-nál is jobb eredményeket adna. Javaslat készült, hogy az Intelsat szervezet mintájára egy közös szervezetet hozzanak létre a NOAA és a CNES részéről, mindkét rendszerű műhold üzemeltetésére.

Flug Revue 1989./5. sz.

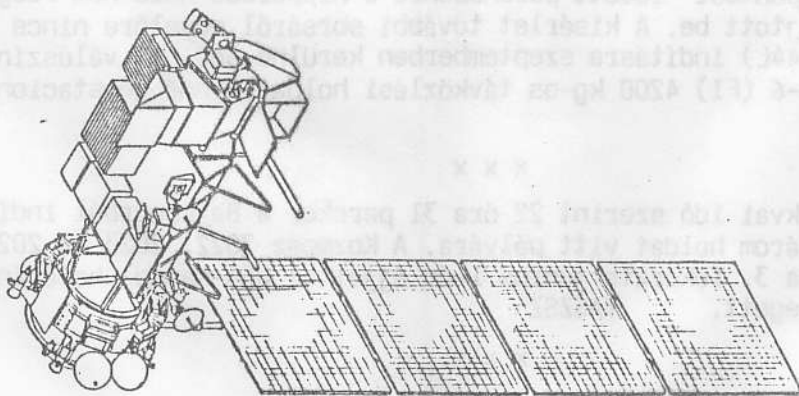
x x x

A Glavkozmosz képviselője, a Bonni 2. European Aerospace Konferencián ismertette a Zenit nevű új szovjet hordozórakétát, amely bérindításokra is felhasználható. Az ára nem piaci, hanem politikai; nincs rögzített értéke. Amerikai jelzése SL-16, korábbi adatai lényegében pontosak voltak, azzal a kivétellel, hogy a 2. fokozat nem hidrogénes hajtóanyagú, a felderítés az Enyergijához épített tartályokat észlelte az SL-16 indító közelében.

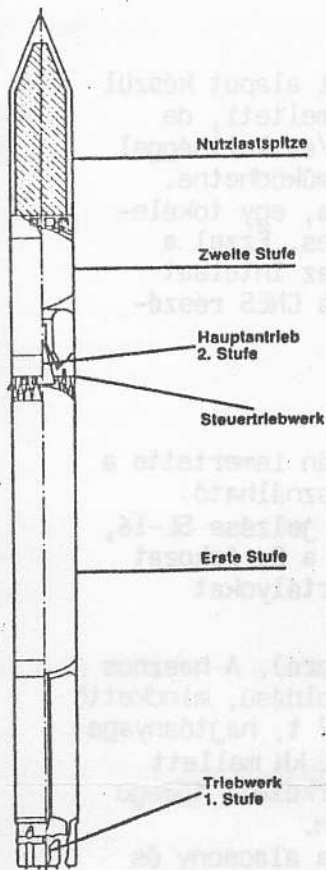
A rakéta összhossza 57 m, átmérője 3,9 m, starttömege 445 t (lásd. ábra). A hasznos teher és orrkúp nélkül a rakéta kétfokozatú és igen konzervatív megoldású, mindkettő hajtóanyaga folyékony O_2 és kerozin. Az 1. fokozat starttömege 352,7 t, hajtóanyaga 318,8 t, szerkezeti tömege 20,08 t, specifikus impulzusa 337 s 7911 kN mellett vákuumban. A 2. fokozat starttömege 89,8 t, hajtóanyaga 80,6 t, szerkezeti tömege 8,30 t, specifikus impulzusa 350 s, 912 kN tolóerő mellett vákuumban.

Az 1. fokozat azonos az Enyergija 4 db gyorsítórakétájával. A rakéta alacsony és közepes pályákra készült 1500 km magasságig. Pilótás űrhajók szállítására méretezték, így gyorsulása nem lépi át a 6 g-t. Max. terhelése 200 km-es pályára Bajkonurból 13,7 t; geostacionárius pályára 600 kg, de ez elméleti mert nincs végfokozata, a műholdak pedig nem alkalmasak közvetlen pályára való átmenetre. A fedélzeti számítógép azt tudja garantálni, hogy a röppálya perigeumpontja 3,5 km-es túréssal jön létre függőleges síkban és 2,5 s eltérés lehet a keringési időben. Bajkonurban két indítóhely van, két rakéta egyidejű kiállítására készültek fel, az előkészítés ideje 80 óra. Egy indítóhely évi 15 rakétát tud indítani optimális módon.

Flug Revue 1989./7 sz.



Landsat 6.



A Columbia űrrepülőgép F-8 vagy STS-28 jelű útja 1989. aug. 9-én megkezdődött. Az űrrepülőgépet, melynek útjáról részletes jelentések nincsenek, 14 óra 37 perckor indították. A legénység Brewster Shaw parancsnok, Richard Richards pilóta, David Leestma, Janes Adamson és Mark Brown űrhajósok, valamennyien katonatisztek. A repülés titkos jellege miatt kapcsolat csak katonai műholdon keresztül volt. Augusztus 10-én kihelyeztek egy nagyteljesítményű katonai felderítő műholdat, amely 10 cm nagyságrendű felbontással figyeli a Szovjetúnió és Kína területén kiválasztott célpontokat. (Egyes források szerint ez a hold a régen várt, 18 tonnás KH-12 hold.) A félhivatalos közlések leszögezik, hogy a legénység az SDI program keretében tanulmányozta egy katonai űrállomás megvalósításának lehetőségét, továbbá kipróbálta a világűr-ből katonai műveletek irányításának technikáját. A Columbia vasárnap, augusztus 13-án helyi idő szerint 6 óra körül szállt le az Edwards légibázison, amelyet erre az alkalomra lezártak. UPI

x x x

Cape Canaveralon folyik az STS-32 űrrepülés előkészítése. Ennek során az Atlantis űrrepülőgép 1989. okt. 12-én elindítja hosszú útjára a Galileo űrszondát. A 2900 kg-os Jupiter-szonda integrálása az IUS fokozattal befejeződött, az űrrepülőgép szerelése zajlik a VAB hangárban. A számcserék miatt az STS-31 űrrepülést a Discovery hajtja végre, de novemberben. Ez katonai űrrepülés lesz, részletei nem ismeretesek. Az STS-33 űrrepülésre a Columbia indul a Hubble űrtávcsővel előreláthatólag csak 1990. márciusában.

Zenit

x x x

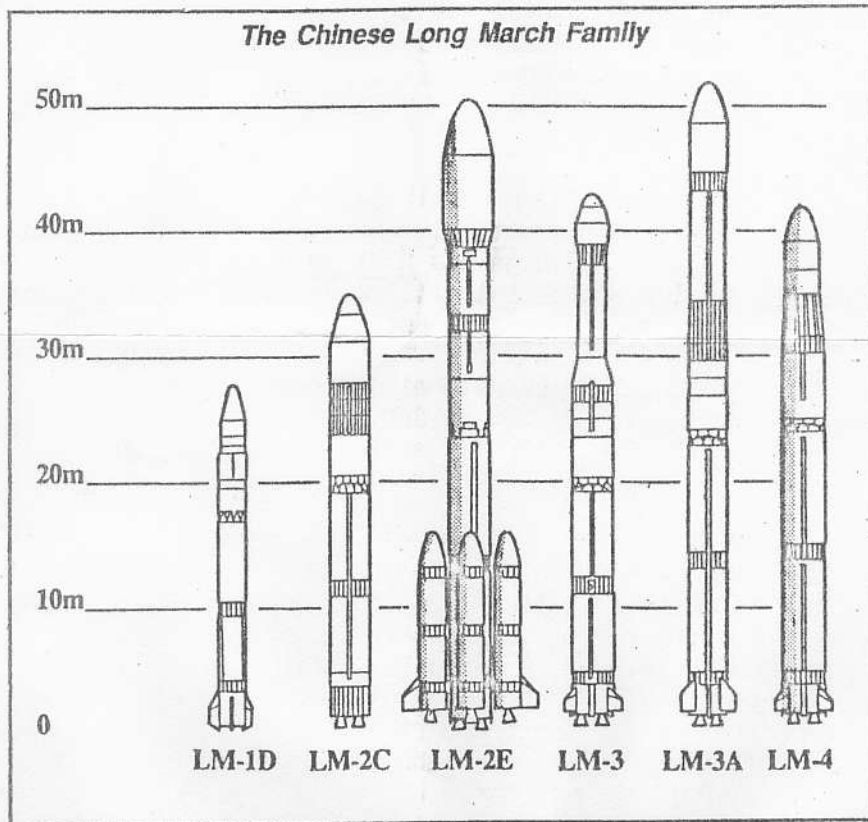
Az Ariane V-33 startjára 1989. augusztus 9-én hajnalban került sor. Az Ariane 44LP rakéta indítását műszaki hibák miatt július 6-ról 26-ra, 31-re, majd végül augusztus 9-re halasztották. Hasznos terhe a Hipparcos, vagyis az ESA csillagászati (asztrometriai) holdja, valamint a TV-SAT-2 NSZK távközlési hold volt. Az kouroui ELA-2 starthelyről indított rakéta rendben elérte az átmeneti pályát. Augusztus 11-én a darmstadti irányítóközpontból adott parancsokra a Hipparcos hold nem reagált, az apogeumhajtómű nem gyújtott be. A kísérlet további sorsáról egyelőre nincs döntés. A következő Ariane 4 (44L) indításra szeptemberben kerülne sor, ez valószínűleg tolni fog. Az Intelsat-6 (F1) 4200 kg-os távközlési holdat vinné geostacionárius pályára. AP

x x x

1989. május 31-én moszkvai idő szerint 22 óra 31 perckor a Bajkonurból indított Proton hordozórakéta három holdat vitt pályára. A Kozmosz 2022, 2023 és 2024 sorsáról nincs hír, a rakéta 3. fokozata június 1-én éjjel az USA-Kanada határán a légkörbe visszatért és elégett. TASZS

x x x

Az idei párizsi légiparádén a kínai Great Wall Industry Corporation (GWIC) folytatta üzleti erőfeszítéseit a Long March (Hosszú menetelés) rakétájának eladása érdekében. Azonban Mr. Luo Ge a GWIC üzleti csoportjából elmondta, hogy ebben az évben nem terveznek műhold indítást. Mr. Luo vonakodott ennek magyarázatától, de állította, hogy 1990-ben folytatódni fognak a kínai műhold indítások. Kína 1981 óta évente átlagosan egy holdat helyezett pályára, de 1988-ban 4 sikeres indítása is volt. Mr. Luo elmondta, hogy 1991-re 3 nyugati műholdnak a felbocsátását tervezik a Long March-al. A Long March új változata az LM-2E - amely jövőre fog először indulni - négy folyékony hajtóanyagú segédtrakétával van körülvéve. Az LM-2E 8800 kg hasznos terhet képes alacsony földkörüli pályára állítani. Két újabb indítórakéta az LM-1D és az LM-3A, melyek várhatóan 1991-92-ben állnak majd üzembe. Xichang-ban jelenleg a Long March-2E és-3A rakéták továbbfejlesztésen dolgoznak. 1990-ben 3 fellövést láthatunk ezen az indítóhelyen. Kína megpróbálja kereskedelmi vállalkozássá tenni űrkutatási programját, amely, az ország nagy bánatára, az utóbbi időben visszaesett. Az USA vezetése egyelőre programjában tartja 3; az USA-nak építendő távközlési hold export licencét. Space Flight 89/8.



x x x

AUGUSZTUSBAN VOLT...

10 év múlva lesz: 1999. augusztus 11-én délben hazánkból teljes napfogyatkozás figyelhető meg. A Hold árnyéka a Dunántúl közepén, Budapesttől kissé délre vonul át Magyarországon. Magyarország jelenlegi területén 1842 óta nem volt alkalom teljes napfogyatkozás megfigyelésére.

x x x